

מתרגמות הספר „שוביניזם זכרי“, שרה סייקס ואילנה גולן, מספרות מעט מהסיבות שהביאו אותן לתרגם לעברית את הספר, ואת דיעותיהן על שוביניזם זכרי בישראל

שוביניזם זכרי-שראלי

למצב זה יש השלכות ישירות ועקיפות על הציבור החילוני. בהסתמך על הדת, מנסה לעיתים הגבר החילוני להגביל את האשה למצב שבו הייתה שרוייה בימי הביניים, ומכנה זאת כ„התפקיד שהטבע יעד לה“. העמדת תפקיד זה בראש סולם תפקידיה של האשה מאפשר לגברים לחסום את דרכה גם בעולם העסקים.

השוביניזם הזכרי-שראלי מקביל למורשת המערב-הפרוע והדת הנוצרית בארצות הברית, ועל אף השוני שבשתי המורשות הרי שהתוצאות היומיומיות זהות: „צריך רק להפסיק להעמיד פנים: זה הכל... המישחקים שאנו משחקים במשרד, בבית, בעולם בכללותו, אינם אלא אמצעים להגנת השבריריות והאגו שלנו. אט אט, בליווי קשיים מרובים, מתקדמות הנשים, לוקחות בידיהן את עצמן ואת בעיותיהן, מקבלות, דורשות ועורכות שינויים. הגיעה העת שהגברים ילכו בעקבותיהן.“

אנו מצטרפות, איפוא, לתיאור ולטיעון בעזרתם מסיים מייקל קורדה את סיפרו, תוך תיקווה שהופעת הספר בתרגום לעברית תקדם גם אותנו, כאן בישראל, ולו רק בסנטימטר אחד.

שרה סייקס ואילנה גולן

„המין השני“, גבעתיים

- „מה שאת צריכה זה לא שיוויון, אלא זיון טוב ואז תשכחי מכל השטויות.“
- „מי נתן לך רשיון נהיגה? תחזרי למיטבה.“
- „רמטכ"ל אשה? אפילו שיאסרו אותי לא אלך למילואים! בחיך, אל תגזימי!“

● „נו באמת, בארץ הזו חסר שיוויון? אפילו בתפקיד ראש-ממשלה כבר כיהנה אשה!“ (עליה נהגו לומר: „היחידה בממשלה שיש לה ביצים“, או, בצורה מעודנת יותר: „הגבר היחידי בממשלה“).

פנינים מסוג זה ליקטנו מפיהם של גברים ישראלים. זה כרטיס הביקור של השוביניסט הזכרי-שראלי, המשוכנע שהוא עולה בערכו על הנקבה, פשוט משום שנווד זכר. לדעתו, כל הישג שלה לא יוכל להעלות אותה למתווה.

דעות-קדומות שכאלה הם שהניעו אותנו לתרגם את „השוביניזם הזכרי“ לעברית. רוב הספרות הפמיניסטית פונה לנשים. מה שמיוחד ספר זה, הוא הפנייה הישירה אל הגברים. ועלידי מי? עלידי גבר, שנטל חלק במישחק שמשחקים גברים.

בישראל התופעה של שוביניזם זכרי המורה במיוחד, והחלוקה לתפקידים „גבריים“ או „נשיים“ נשמרת בקנאות. שני גורמים לכך: צה"ל והמימסד-הדתי.

צה"ל מטפח את התדמית של הגבר הקשוח — גיבור המילחמות — תדמית שאיש אינו מערער עליה. אלא שנשים אינן משרתות בתפקידים קרביים, ואין שואלים את פיהן... אפילו להתנדב לא מתירים להן, וזאת מתוך דאגה פן תיפולנה בשבי ותיאנסנה על-ידי גבר ממחנה האויב (סכנה שכמובן אינה צפויה להן מן הגבר הישראלי, לא ברחוב ולא בצה"ל, לא ביום ולא בלילה).

המימנה של צה"ל, ותהליך הקידום הנהוג בו, מאפשר רק לגברים להגיע לדרגים הגבוהים, ובצאתם לחיים האזרחיים הם „מוצנחים“ הישר אל עמדות-מפתח במערכת הפוליטית והכלכלית. מסלול זה חסום בפני נשים, הנאלצות לטפס מתחתית הסולם אל עבר עמדות שכבר תפוסות.

המימסד-הדתי בארץ תורם את חלקו לפולחן הזכר, המתבטא בטכס ברית-מילה, חגיגת בר-מיצווה והתפילה „ברוך שלא עשני אשה...“ בדרך זו מחזקת היהדות ביתר שאת את אמונתו של הגבר בעליונותו. טכס הנישואין הדתי הופך את בני הזוג לשותפים לא-שווים, ומעניק לגבר חוקה על האשה.

מייקל קורדה שוביניזם זכרי

פוליטיקת ההרמון. הנשים תמיד אשמות. כאשר גבר עושה צחוק מעצמו בשל נערה הצעירה ממנו ב־20 שנה, קיים סיכוי גבוה שיפטר אותה, בסיכומו של דבר, אלא אם הנהלת החברה חיפשה ממילא תירוץ לפטר אותה.

● כשאת ניכנסת למעלית מלאה בר גברים, הם מפסיקים לשוחח ביניהם ברגע שנכנסת. לפניך כל אנשי העסקים האלה, בעלי העורקים המסוידיים, המביטים דר- כך בעיני הפרבר הכבויות שלהם, מעמי- דים פנים שהם עורכים מדיטציה או משהו כזה. ואני יודעת שברגע שאצא בקומה שלי הם ינעצו מרפקים איש בצלעות השמנות של רעהו ויאמרו: היית מת שזאת תלקק את הארטיק שלך, אה? האריז? תגידי, שיחכת גולף בסוף-השבוע...“

● אשה צעירה סיפרה לי כי דחתה פעמיים הצעות קידום מפני שהמונה הישיר שלה חש כי אסור לנערה נחמדה ויפה כמוה לקחת על עצמה משרה המחייבת עבודה שתימשך עד שעת-לילה מאוחרת... „בפעם השלישית“ סיפרה, „תפסתי סוף-סוף מה הוא עושה, סוף-סוף הגעתי לבגרות במושגים של שיחרור ה- אשה. חשבתי לעצמי: אתה מרבה להני- מין אותי ללגום כוסיית, מתעניין בחיי הפרטיים. בקיצור, כל התהליך האבהי הי- נדוש של גילוי-עריות. אך האמת היא, שאתה פשוט מתעצל לחפש ולהדריך עו- בדת חדשה שתמלא את מקומי, לכן אתה מנסה לשכנע אותי לדחות את הצעת הקי- דום. בפעם השלישית הסכמתי לקבל את הקידום...“

● גבר שמזכירתו מעורבת במאבק ל- שיחרור האשה, רואה עצמו כמנצח אם ביכולתו להביאה לכך שתגיש לו ספל קפה. אך המישחק אינו כה תמים כפי שהוא נראה לעיתים, שכן הכניעה הקטנה

זה בקצב מסחרר. כן, תן לה חופש שתשר רוף אחרו... שתהיינה לנשים הזכות למות ממחלות של גברים, כן, ושתנסנה לחיות עם אגו של גבר בתוך קודקודן והוא יריע לכבודן לאורך דרכן...“

● בתנועה קיצונית, כמו בעולם העסקי, מצפים גברים מנשים, שתלכנה בעק- בות ההנהגה. אשה צעירה וקיצונית אמר- רה לי: „ברור שקמנו ועובנו, ומדוע לא? אה, היו המון דיבורים מצד ההנהגה, אך כולה היתה על טהרת הגברים, חבורה של ברנשים שאירגנו הפגנות חסרות חשיבות, מעמידים פנים שהם טרוצקי, או צ'ה (גווארה), והבנות הגישו אוכל, זכו לצבוע את השלטים, להפעיל את מכונות השיכ- פול, להדפיס, ולהודיין, כמובן. באמת כבוד גדול! אני מאמינה במהפיכה, ועוד איך. אבל להיות בתנועה הרדיקלית היה בדיוק כמו להיות במשרד, שם הברנשים מס- תפקים בדיבורים, בעוד שהבחורות מבצי- עות את כל העבודות הזיפתיות.“

● „בבית אני נמנע מזיונים מסעירים. אשתי פשוט תתפלא איפה למדתי חוכי- מות כאלה ותכיף תתחיל לשאול מה אני עושה כשאני נשאר במשרד כל כך מאו- חר“ (שיחה שנשמעה במיקרה, בחדר הגו- חיות של חברה גדולה).

● „הגברים תמיד מקניטים נשים, ואף אשה לא עונה להם בחזרה. יום אחד נעדרתי בגלל הצטננות, הרגשתי ממש זיפת. למחרת, כאשר הגעתי למשרד, אמר לי הפרצוף הזה, שהוא מנהל בכיר ומבוגר ממני ב־25 או 30 שנה: „הרגשנו בחס- רונך אתמול, איך היתה ההפלה? ובכן, למה זה מגיע ליי? זה היה ניבוי, מכווער ומלוכלך מצידו, אך מה יכולתי להשיב לו ומה זה היה נותן? לרגע חשתי זולה ומלוכלכת, והוא לעולם לא יבין מדוע הכאיבו דבריו...“

● בפרשיות אהבה משרדיות, כמו ב-